

**ZUZANA STUHLÍKOVÁ:
JAPONSKÁ EKONOMIKA VE 21. STOLETÍ
– TRENDY A PROBLÉMY**

**ZUZANA STUHLIKOVA:
JAPANESE ECONOMY IN THE 21ST CENTURY
– TRENDS AND ISSUES**

NAKLADATELSTVÍ OECONOMICA, PRAHA, 2014, 288 PP. ISBN 978-80-245-2030-8

*Pavel Neumann*¹

Publikace Zuzany Stuchlíkové „Japonská ekonomika ve 21. století“ vyplňuje určitou mezeru na trhu odborné literatury, která vznikla v souvislosti s překotným ekonomickým vývojem v oblasti východní Asie, zejména v posledních dvaceti letech. V tomto období došlo k převratným změnám nejen v ostře sledované čínské ekonomice, ale rovněž v „zakladatelské“ zemi asijského hospodářského zázraku.

Japonsko se nyní jeví ekonomům méně jednoznačně než v období několika prvních poválečných dekád, kdy zemi byla předpovídána budoucnost světového hospodářského vůdce. Její ekonomika sice i nadále náleží mezi nejvyspělejší a nejkonkurenceschopnější globální subjekty. Sřetává se však nyní, z pohledu poválečných úspěchů, až s nečekaným souborem ekonomických, sociálních, politických a dalších problémů, které brání plnému využití obrovského v minulosti vytvořeného potenciálu ostrovního státu.

Zuzana Stuchlíková reaguje na tuto problémovou výzvu a snaží se vzniklou mezeru v odborném zpracování uvedené oblasti zaplnit. Její studie obsahuje

---

¹ Doc. PhDr. Pavel Neumann, Ph.D. Katedra světové ekonomiky, Fakulta mezinárodních vztahů, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3, Česká republika, e-mail: pavel.neumann@vse.cz.

Autor je absolventem Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V letech 1981-1990 na UK vyučoval. Od roku 1991 působí na Katedře světové ekonomiky Fakulty mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze, kde byl v roce 2006 jmenován docentem. V letech 1997-2004 dále vyučoval v Institutu mezinárodních studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy. V odborné oblasti se kromě obecných otázek světového hospodářství a mezinárodní ekonomie zabývá komparací ekonomických systémů nejvyspělejších zemí, kde se specializuje na ekonomiku a hospodářskou politiku USA. Je autorem řady statí, učebních textů či spoluautorem monografií na uvedené téma a spoluřešitelem grantových úkolů k regionální i globální problematice světové ekonomiky a výzkumu na téma ekonomické governance.

komplexní, vysoce fundovaný rozbor vývojových tendencí a současného stavu japonské ekonomiky, potažmo rovněž sociálních změn japonské společnosti. Svým širokým záběrem i hloubkou analýzy se vymyká většině podobných prací publikovaných v posledních letech.

První část (subkapitola 1.1) má formálně popisný charakter, nicméně přibližuje přesvědčivě příčiny a celkové zázemí pozdějšího úspěchu i selhávání japonské ekonomiky. I přes dílem historizující charakter subkapitoly je pozitivním vkladem autorky koncentrované a přehledné hodnocení vývoje základních makroekonomických ukazatelů a hospodářské politiky na pozadí společensko-ekonomických souvislostí. Tento rozbor vhodně připravuje půdu pro další části textu: ukazuje jasně jak uzlové body japonského ekonomického rozmachu (reformy Meiji, 2. světová válka a po ní nastavený kurz hospodářské politiky) determinují aspekty budoucího vnitřního a vnějšího vývoje Japonska, včetně potenciálních rozporů, jež se v plné síle projevují v současném vývoji země.

Na uvedenou expozici subkapitoly 1.1 proto dobře navazuje část 1.2, již rozebírající situaci posledních třiceti let do počátku nového tisíciletí: zpomalení hospodářského vývoje jako odraz narůstajících ekonomických problémů – jak vnějších tlaků prostředí světové ekonomiky, tak především selhání do té doby úspěšné strategie exportně determinovaného růstu.

Poslední část první kapitoly (1.3) tvoří rozbor současného vývoje, zejména průběhu a dopadů světové finanční krize v japonské ekonomice. Autorka zde vhodně zaznamenává i širší aktuální kontexty a determinanty společensko-ekonomického vývoje, jako přírodní podmínky a energetický potenciál (viz analýza důsledků zemětřesení 2011 či debata o budoucnosti japonských jaderných elektráren).

Na první „historicko-analytickou“ kapitolu zachycující vývojové trendy hospodářství navazuje druhá část, „strukturální“. Subkapitola 2.1 představuje jednak výstižný, dobře uspořádaný statistický přehled základních dat asijské ekonomiky (pokud jde o rozměr jejich základních makroekonomických veličin, strukturální charakteristiky výroby, zaměstnanosti a ekonomické konkurenceschopnosti) doplněný na druhé straně patřičným rozbohem a komentářem. Část je dále směřována i k objasnění způsobu začlenění Japonska do mezinárodních ekonomických vztahů.

Analýza poté vrcholí rekapitulací hlavních problémů japonské ekonomiky a společnosti (část 2.2). Jsou zde fundovaným způsobem rozebrány jak obtíže v ekonomické oblasti (deflace, fiskální nerovnováha, problematický trh práce), tak jejich sociální a přírodně technické souvislosti (demografická krize, spotřebitelská mentalita, energetická krize).

Na závěr lze jen zopakovat, že z odborného hlediska velmi kvalifikované a přitom čtivě napsané hospodářsko-politické pojednání dr. Stuchlíkové představuje výrazný příspěvek k analýze vývoje světového hospodářství. Je možná o to významnější, že se zaměřuje na zemi, jejíž hospodářské dějiny i současný vývoj nejsou v českém či slovenském prostředí natolik známé a rozebírané.

Studii, která nepochybně vhodně doplní seznam publikací zkoumajících stav rozvinutých tržních ekonomik, lze doporučit jak ekonomickým odborníkům a studentům mezinárodních ekonomických vztahů, tak i širší podnikatelské i laické veřejnosti, která se zajímá o problémy asijské a světové ekonomiky.